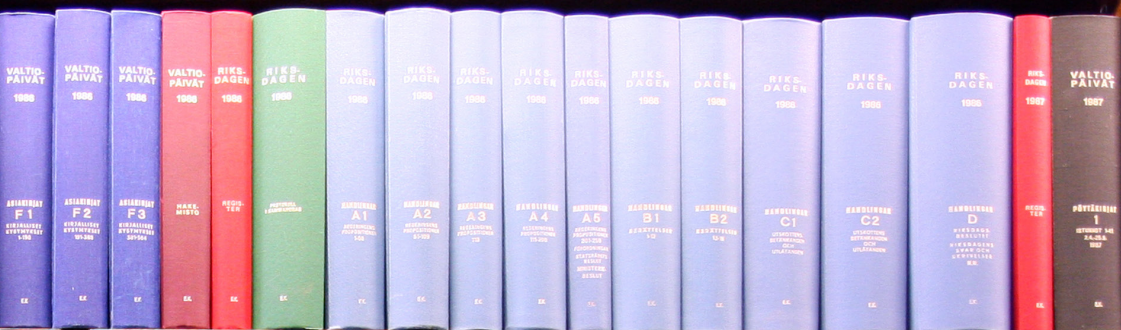

EDUSKUNNAN KIRJASTO
2012

SUOMEN VALTIOPÄIVÄASIAKIRJAT

KÄYTÖN OPAS

2., uudistettu painos

Eduskunnan kirjasto

2012

Työryhmä: Kaarina Puttonen, Päivi Erkkilä, Mirja Pakarinen, Tommi
Peuhkurinen, Heikki Voutilainen

2. painoksen päivitykset ja korjaukset: Kristiina Hakala

Kansi: Heikki Rajala

Julkaistu myös Eduskunnan kirjaston verkkosivuilla
www.eduskunta.fi/kirjasto

© Eduskunnan kirjasto

Painopaikka: Helsinki, 2012

ISBN 978-951-53-3379-7 (nid.)

ISBN 978-951-53-3380-3 (PDF)

SISÄLTÖ

Johdanto.....	5
Säätyvaltiopäivät – yksikamarinen eduskunta	7
Valtiopäiväasiakirjasarjan rakenne	7
Säätyvaltiopäivien pöytäkirjat ja asiakirjat	7
Valtiopäiväasiakirjat vuosien 1907–1975 valtiopäivillä	8
Valtiopäiväasiakirjojen rakenne vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien	8
Muutoksia valtiopäiväasiakirjasarjan sisältöön vuoden 2007 valtiopäiviltä lähtien	9
Valtiopäiväasiakirjojen kieli	9
Valtiopäiväasiakirjojen sähköiset versiot.....	10
Asiakirjojen sijainti eri osissa.....	12
Valtiopäiväasiakirjasarjan sisältö	15
Eduskunnan arkisto	41
Kirjallisuutta.....	42
Liitteet	43
Keskeisiä valtiopäiväasioihin ja -asiakirjoihin liittyviä lyhenteitä.....	45
Suomenkielisten painettujen valtiopäiväasiakirjojen saatavuus Suomen kirjastoissa	48

JOHDANTO

Oppaan tarkoituksena on ohjata käyttäjää löytämään painetuista valtiopäiväasiakirjoista tarvitsemansa tieto. Oppaassa selvitetään, millaisia asiakirjoja eduskunnalle annetaan käsiteltäväksi, millaisia asiakirjoja eduskuntatyössä syntyy ja miten asiakirjat ja eduskunnan asiasta tekemä päätös löytyvät.

Yksikamarisen eduskunnan valtiopäiväasiakirjojen sarjan rakenne muuttui kokonaan vuonna 1975. Samansisältöiset ja käsitellyltään samankaltaiset asiakirjat sijoitettiin vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien omiin osiinsa. Osia on kuusi (A–F) ja kukin osa voi sisältää useita niteitä. Jo säätyvaltiopäivillä noudatetusta periaatteesta, että yhtä/samaa asiaa koskevat asiakirjat koottiin yhteen, luovuttiin. Muutos selkeytti asiakirjojen sijoittelua eri osiin ja erillisen hakemisto-osan avulla asiakirjojen ja asioiden löytymistä. Muutoksen myötä kuitenkin valtiopäiväasiakirjojen käytön oppaan tarve korostui.

Käsillä olevan oppaan taustana on Pohjoismaiden parlamentti-kirjastojen yhteishankkeena 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa toteutettu kaikkien pohjoismaiden yhteinen valtiopäiväasiakirjojen käytön opas Handbok i Nordiskt parlamentstryck, joka ilmestyi vuonna 1984. Suomen osuuden ”Suomen valtiopäiväasiakirjat – Det finska parlamentstrycket” oppaaseen kirjoitti Kaarina Puttonen.

Tarve uudelle oppaalle syntyi 2000-luvun alussa, sillä Suomen EU-jäsenyys ja uusi Suomen perustuslaki aikaansaivat eduskunnassa muutoksia mm. asiakirjojen määrässä ja käsittelyssä. Lain-säädäntöasioiden käsittelyä täysistunnossa yksinkertaistettiin ja käsittelyjen määrä väheni kolmesta kahteen. EU-jäsenyyden myötä syntyi aivan uusia asiakirjaryhmiä. Oppaan ensimmäinen painos julkaistiin vuonna 2004.

Oppaan toisen painoksen tavoitteena on selkeyttää asiakirjojen löytämistä entistä paremmin. Tekstiä on muokattu ja päivitetty, määritelmät on uudistettu Eduskuntasanaston (ks. luku Kirjallisuutta) mukaisiksi ja vuodesta 2007 lähtien tehdyt muutokset valtiopäiväasiakirjasarjan (arkistosarjan) rakenteeseen on otettu huomioon. Viimeisimmän uudistuksen tarkoitus on, että valtiopäi-

väasiakirjasarjan sisältöjako huomioi entistä paremmin sekä asian luonteen että toimijan, joka saattaa asian vireille. Toisessa painoksessa on myös tiedot siitä, mistä lähtien asiakirjat ovat saatavilla sähköisinä versioina.

Oppaan runkona on aakkosellinen luettelo valtiopäivillä käsiteltävistä asioista ja asiakirjoista. Kunkin asian tai asiakirjan kohdalla selvitetään sen sisältö määritelmien, kerrotaan mistä valtiopäiväasiakirjasarjan osasta asiakirjat eri vuosina löytyvät, mistä lähtien ne ovat saatavilla sähköisinä versioina ja missä ja miten asiasta on säädetty. Lisäksi oppaassa on selvennetty asiakirjojen sijaintia taulukon muodossa. Oppaassa on myös kuvaliitteet asioiden käsittelystä eduskunnassa sekä aakkosellinen luettelo keskeisistä valtiopäiväasioihin ja -asiakirjoihin liittyvistä lyhenteistä.

Helsingissä helmikuussa 2012

SÄÄTYVALTIOPÄIVÄT - YKSIKAMARINEN EDUSKUNTA

Suomen ollessa osa Ruotsin valtakuntaa Suomen edustajat osallistuivat Ruotsi-Suomen nelisäätyisille valtiopäiville. Kun Suomi vuonna 1809 liitettiin Venäjään suuriruhtinaskuntana, siirtyi senaikainen Ruotsin valtiopäiväkäytäntö Suomen suuriruhtinaskunnan perustuslakeihin.

Suomen suuriruhtinaskunnan ensimmäiset säätyvaltiopäivät kokoontuivat Porvoossa vuonna 1809. Porvoon valtiopäivien jälkeen säädyn kutsuttiin koolle vasta vuonna 1863, ja tämän jälkeen valtiopäivät kokoontuivat ensin joka viides vuosi ja sittemmin joka kolmas vuosi.

Säätyvaltiopäivistä siirryttiin yksikamariseen eduskuntaan vuoden 1906 eduskuntauudistuksen myötä. Ensimmäinen yksikamarinen eduskunta kokoontui valtiopäiville vuonna 1907. Tästä vuodesta lähtien yksikamarinen eduskunta on vuosia 1915–1916 lukuun ottamatta kokoontunut valtiopäiville vuosittain.

VALTIOPÄIVÄASIAKIRJASARJAN RAKENNE

Säätyvaltiopäivien pöytäkirjat ja asiakirjat

Suomen valtiopäiväasiakirjat on painettu vuonna 1809 pidetyistä valtiopäivistä lähtien. Jokaisilta valtiopäiviltä julkaistiin neljän säädyn pöytäkirjat ja asiakirjat. Pöytäkirjoja on laadittu eri aikoina erilaisella viiveellä ja esim. henkilöluetteloiden tiedot saattavat olla hyvinkin vaillinaiset.

Asiakirjat koottiin niteisiin sijoittamalla samaa asiaa koskevat asiakirjat yhteen. Säädylle saapuneet keisarillisen majesteetin armolliset esitykset ja muut keskeiset vireillepanoasiakirjat (Suomenmaan säätyjen/Suomen valtiosäätyjen alamaiset esitykset ja anomukset), säätyjen vastaukset ja kirjelmät, valtiopäiväpäätös sekä säätyjen täysistuntojen pöytäkirjat on julkaistu painettuina.

Vuonna 1915 ilmestyi säätyvaltiopäivien pöytä- ja asiakirjojen sisällysluettelo, joka kattaa vuosien 1809–1906 valtiopäivät.

Valtiopäiväasiakirjat vuosien 1907-1975 valtiopäivillä

Yksikamarisen eduskunnan alusta vuoden 1975 valtiopäiville valtiopäiväasiakirjojen rakenne säilyi suurin piirtein samanlaisena. Pöytäkirjojen lisäksi julkaistiin Asiakirjat ja Liitteet omina osinaan.

Asiakirjojen eri osat ilmoitettiin roomalaisin numeroin I–V, ja jos niteitä osaa kohti oli enemmän kuin yksi, lisäniteet ilmoitettiin arabialaisin numeroin. Asiakirjojen kokoonpanossa noudatettiin edelleen periaatetta, jonka mukaan asioiden eri käsittelyvaiheissa syntyneet asiakirjat sijoitettiin yhteen vireillepanoasiakirjan kanssa.

Valtiopäiväasiakirjojen rakenne vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien

Vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien asiakirjojen ryhmittelyä ja jakoa osiin muutettiin. Muutosta perusteltiin lähinnä sillä, että yhä useamman asian käsittely siirtyi valtiopäiviltä toisille. Sidottujen valtiopäiväasiakirjojen ilmestyminen viivästyi kohtuuttomasti, kun yhden asian kaikkien käsittelyvaiheiden tuli olla valmiit ennen sidottamista.

Asiakirjat jaetaan kuuteen osaan, joiden tunnuksina ovat kirjaimet A–F. Osat jaetaan tarvittaessa lisäosiin, esim. A 1, A 2 jne.

Pöytäkirjat ovat rakenteeltaan samanlaiset kuin aikaisemmilla valtiopäivillä paitsi että hakemistot muodostavat nyt erillisen Hakemisto-osan valtiopäiväasiakirjojen sarjassa. Säätyvaltiopäiviltä lähtien vuoden 1986 valtiopäiviin saakka julkaistiin valtiopäiväasiakirjojen monivuotishakemistoja jokseenkin kattavasti.

Valtiopäiväasiakirjojen sarjat poikkeavat toisistaan myös ulkoasun suhteen. Yksikamarisen eduskunnan alusta valtiopäiväasiakirjojen sarja on väriltään musta. Vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien pöytäkirjat ovat vihreät, asiakirjaosat ovat siniset ja hakemisto-osa on väriltään punainen.

Valtiopäiväasiakirjojen sarja kootaan, toimitetaan ja painetaan eduskunnan asiakirjatoimistossa ja sidotaan yksityisessä kirjapainossa.

Painetun valtiopäiväasiakirjasarjan saa käyttöönsä kirjastoista joko niiden omista kokoelmista tai kaukolainana. Eduskunnan kir-

jaston verkkosivuilta www.eduskunta.fi/kirjasto löytyy tarkemmin tietoa siitä, missä kirjastoissa asiakirjasarjoja on saatavilla. Lista kirjastoista on myös tämän oppaan liitteenä.

Valtiopäiväasiakirjat tallennetaan eduskunnan verkkosivuille heti, kun ne ovat saapuneet eduskuntaan, tai kun eduskunnan tuottamat asiakirjat ovat valmistuneet. Ne löytyvät osoitteesta www.eduskunta.fi. Samasta osoitteesta löytyvät myös tiedot asioiden käsittelyvaiheista.

Muutoksia valtiopäiväasiakirjasarjan sisältöön vuoden 2007 valtiopäiviltä lähtien

Vuoden 2007 valtiopäiviltä lähtien valtiopäiväasiakirjasarjan sisältöön tehtiin joitakin muutoksia. Uudistuksen tavoitteena oli, että valtiopäiväasiakirjasarjan sisältöjako huomioi entistä paremmin sekä asian luonteen että toimijan, joka saattaa asian vireille.

Asiakirjasarjan osien sisältöjako tarkistettiin niin, että nyt kaikki valtioneuvoston tuottamat asiakirjat ovat osissa A ja B ja eduskunnan tuottamat asiakirjat osissa C–F. Tarkemmin eriteltynä osa A sisältää hallituksen esitykset, osa B kertomukset, osa C valiokuntien mietinnöt ja lausunnot, osa D mm. eduskunnan vastaukset ja kirjelmät, osa E aloitteet ja puhemiesneuvoston ehdotukset sekä osa F kysymykset.

Muutos ei käytännössä merkitse kovin monia vaihdoksia asiakirjojen sijoittelussa eri osiin.

Valtiopäiväasiakirjojen kieli

Eduskuntatyössä käytetään suomen ja ruotsin kieltä. Suomenkielinen teksti on eduskunnassa käsittelyn pohjana. Lait säädetään ja julkaistaan suomen ja ruotsin kielellä. Asian vireille panemiseksi tarvittavat asiakirjat toimitetaan eduskunnalle molemmilla kielillä. Valiokuntien mietinnöt ja lausunnot, eduskunnan vastaukset ja kirjelmät sekä puhemiesneuvoston kirjalliset ehdotukset laaditaan suomen ja ruotsin kielellä. Aloitteet ja kirjalliset kysymykset julkaistaan sillä kielellä, jolla ne on jätetty, ruotsinkieliset suomenkielillä käännöksellä varustettuina. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin julkaistaan sekä suomeksi että ruotsiksi.

Suomen valtiopäiväasiakirjat ilmestyivät sekä suomenkielisinä että ruotsinkielisinä vuosien 1863–1864 valtiopäivillä lähtien, mutta säätyjen pöytäkirjoista osa ilmestyi vain ruotsiksi vielä vuosien 1905–1906 valtiopäivillä.

Vuonna 1915 julkaistu säätyvaltiopäivien pöytä- ja asiakirjojen sisällysluettelo laadittiin sekä suomeksi että ruotsiksi. Se kattaa vuosien 1809–1906 valtiopäivät.

Yksikamarisen eduskunnan alusta lähtien valtiopäiväasiakirjoissa julkaistiin myös osa Liitteet, nämä kuitenkin vain suomeksi.

Valtiopäiväasiakirjojen uudelleenryhmittelyssä vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien suomenkieliset Asiakirjat jaettiin kuuteen osaan, joiden tunnuksina ovat kirjaimet A–F. Ruotsinkielinen Handlingar käsittää osat A–D. Aloitteiden ja kirjallisten kysymysten osalta noudatetaan vanhaa käytäntöä kielen suhteen: asiakirjat ovat sillä kielellä, jolla ne on laadittu, ruotsinkieliset suomenkielillä käännöksellä varustettuina.

Valtiopäiväasiakirjoissa julkaistaan painettuina eduskunnan täysistuntojen pöytäkirjojen lisäksi myös niiden ruotsinkielinen lyhennelmä, Protokoll i sammandrag. Protokoll i sammandrag sisältää ruotsiksi istuntojen kulun ja tehdyt päätökset. Asioiden käsittelyn ja keskustelun osalta viitataan suomenkieliseen pöytäkirjaan.

Protokoll i sammandrag sisältää vuoden 1975 valtiopäiville saakka myös henkilöhakemiston ja suppean asiahakemiston, josta viitataan suomenkielisen asiahakemiston hakusanoihin. Vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien on julkaistu myös ruotsinkielinen Register, joka on käännös suomenkielisestä Hakemistosta.

Valtiopäiväasiakirjat tallennetaan eduskunnan verkkosivuille suomen ja ruotsin kielellä heti, kun ne ovat saapuneet eduskuntaan tai kun eduskunnan tuottamat asiakirjat ovat valmistuneet.

Valtiopäiväasiakirjojen sähköiset versiot

Suomen valtiopäiväasiakirjat julkaistaan painettuina ja käsillä oleva opas opastaa niiden löytämisessä. Kunkin valtiopäiväasiakirjatyypin kuvauksen yhteyteen on lisäksi merkitty tieto siitä, mistä lähtien asiakirjat ovat saatavilla sähköisinä versioina.

Pääsääntöisesti sähköisiä valtiopäiväasiakirjoja on saatavilla vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien, täysistuntojen pöytäkirjoja

vuoden 1994 valtiopäiviltä lähtien. Säännöstä on poikkeavuuksia joidenkin valtiopäiväasiakirjojen osalta ja joitakin ei ole saatavilla lainkaan sähköisinä versioina. Sähköisten versioiden sarjoissa saattaa myös olla yksittäisiä puutteita.

Varhaisimmat sähköiset versiot ovat HTML-muodossa, myöhemmin tallennetuissa on tarjolla myös Word- ja 2000-luvulta lähtien PDF-versiot.

Valtiopäiväasiakirjojen sähköiset versiot löytyvät eduskunnan verkkosivuilta www.eduskunta.fi.

Asiakirjojen sijainti eri osissa selviää oheisesta taulukosta

ASIAKIRJATYYPPI	1975 vp saakka	1975 II vp lähtien	2007 vp lähtien
Hallituksen esitykset HE	A I, II, III:1-2	A	
Valtioneuvoston kirjelmät			
- valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuudet VN		A, 1995 valtiopäiviltä lähtien	
- Euroopan unionin asiat U		A, 1995 valtiopäiviltä lähtien	
Asetukset, eduskunnan tietoon ja käsiteltäväksi saatetut A	A III:3	A	
Valtioneuvoston päätökset, eduskunnan tietoon saatetut VNP	A III:3	A, 1994 valtiopäiville saakka	
Ministeriöiden päätökset, eduskunnan tietoon saatetut MP	A III:3	A, 1994 valtiopäiville saakka	
Kertomukset K	A IV	B	
Valiokuntien mietinnöt ja lausunnot VM, VL			
- hallituksen esityksen johdosta	AI, II, III:1, III:2 (siirtynyt esitys)	C	
- asetusten, valtioneuvoston ja ministeriöiden päätösten johdosta	A III:3	C	
- kertomusten johdosta	A IV	C	
- lakialoitementinnöt	A V:1	C	
- toivomusaloitementinnöt	A V:2	C	
- vaalikauden aikana mietintöihin liittämättä jääneet lausunnot	A V:3	C	
- ministeriön selvityksien johdosta		C	

ASIAKIRJATYYPPI	1975 vp saakka	1975 II vp lähtien	2007 vp lähtien
Valtiopäiväpäätökset VPP	AV:3	D, 1999 valtiopäiville saakka	
Eduskunnan vastaukset EV	A I, II, III:I, III:2 (siirtynyt esitys)	D	
Valtioneuvoston selonteot VNS	Ptk	Ptk, 1987 valtiopäiville saakka D, 1988 valtiopäiviltä lähtien	B
Valtioneuvoston tiedonannot VNT	Ptk	Ptk, 1/1989 saakka D, 2/1989 lähtien	B
Eduskunnan kirjelmät EK			
- asetusten johdosta	A III:3	D	
- valtioneuvoston päätösten johdosta	A III:3	D	
- kertomusten johdosta	A IV	D	
- vaalien johdosta	A IV	D	
Lepäämään hyväksytyt lakiehdotukset LJL	A I	D	
Vahvistamatta jääneet lait VJL	A IV A I, 1936 lähtien	D, 29.2.2000 saakka	
Lakialotteiden johdosta hyväksytyt lait	A V:I		
Eduskunnan toivomukset	A V:2		
Puhemiesneuvoston ehdotukset PNE	A IV	D	E
Puhemiesneuvoston laatimat luettelot PNL	A I	D	
Hallituksen kirjelmät	A IV (paitsi peruutettujen esitysten johdosta)	D	A
Muut asiat M	A IV	D	

ASIAKIRJATYYPPI	1975 vp saakka	1975 II vp lähtien	2007 vp lähtien
Kansanedustajan aloitteet			
- kansanedustajan lakialoitteet LA	Liitteet	E	
- toivomusaloitteet TA	Liitteet	E, 29.2.2000 saakka	
- toimenpideoitteet TPA		E, 1.3.2000 lähtien	
- raha-asia-aloitteet RA	Liitteet	E, 1991 valtiopäiville saakka	
- talousarvioaloitteet TAA		E, 1992 valtiopäiviltä lähtien	
- lisätalousarvioaloitteet LTA		E, 1992 valtiopäiviltä lähtien	
Keskustelualoitteet KA		F, 1993 valtiopäiviltä lähtien	E
Välikysymykset VK	PTK	PTK, 1999 valtiopäiville saakka F, 1.3.2000 lähtien	
Kysymykset valtioneuvostolle KVN		F, 1989-1998 valtiopäivillä	
Kirjalliset kysymykset ja niihin annetut valtioneuvoston jäsenten vastaukset KK	PTK A V:3, 1964 lähtien	F	
Täysistuntojen pöytäkirjat, kansanedustajien puheenvuorot ja täysistuntojen äänestystulokset	PTK	PTK	
Pääministerin ilmoitukset PI		PTK, 1993 valtiopäiviltä lähtien	
Suulliset kysymykset SK 1993 valtiopäiville saakka SKT 1993 valtiopäiviltä lähtien	PTK	PTK	
Hakemisto	PTK (viimeisen niteen lopussa)	Hakemisto	

VALTIOPÄIVÄASIAKIRJASARJAN SISÄLTÖ

PL viittaa Suomen perustuslakiin 11.6.1999/731 myöhempine muutoksineen

TJ viittaa eduskunnan työjärjestykseen, 17.12.1999/40 v. 2000 myöhempine muutoksineen

VJ viittaa valtiopäiväjärjestykseen 13.1.1928/7 ja sen muutokseen 23.3.1989/297

Asetus (A)

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A III:3

Eduskunnan käsiteltäväksi saatetut asetukset. Vain osa asetuksista saatetaan eduskunnan käsiteltäväksi.

Säädös, jonka antaa tasavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla.

Asetuksia on saatettu eduskunnan tietoon 1930-luvun alusta lähtien (ks. Suomen kansanedustuslaitoksen historia, osa X, s. 86).

PL 95 §

TJ 19 §

Asiahakemisto

Valtiopäiväasiakirjasarjan Hakemisto on julkaistu erillisenä osana vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien. Vuoden 1975 valtiopäiville saakka hakemistot julkaistiin valtiopäivien viimeisen pöytäkirjanteen lopussa. Asiahakemisto liitettiin vuoden 1950 valtiopäiville saakka myös Asiakirjojen viimeisen niteen loppuun.

Hakemisto-osa on tuotettu vuoden 1989 valtiopäiviltä lähtien valtiopäiväasioiden käsittelytiedot sisältävästä VEPS -tietojärjestelmästä www.eduskunta.fi > Valtiopäiväasiat- ja asiakirjat.

Hakemisto jakautuu asiahakemistoon ja henkilöhakemistoon.

Asiahakemisto sisältää valtiopäiväasioiden asialuettelon ja asia-

sanaston. Asialuettelossa vireille tulleet valtiopäiväasiat ovat asiakirjatyypeittäin numerojärjestyksessä. Kustakin asiasta mainitaan käsittelytiedot. Vuoteen 1998 saakka käsittelyvaiheista viitataan pöytäkirjan sivulle. Vuodesta 1999 lähtien viitataan istuntoon/asiaan/puheenvuoron numeroon, esim. 49/1/10. Kunkin asiaryhmän otsikon alla oleva viittaus kertoo, missä valtiopäiväasiakirjasarjan osassa ko. asiakirjat on julkaistu.

Asiasanastossa on kunkin asiasanan alla niiden asiakirjojen tunnistet, joiden kuvailussa asiasanaa on käytetty.

Vuoden 2011 valtiopäiviltä lähtien hakemistoon ei enää lisätä lukua Asiasanasto. Asiasanasto on selattavissa eduskunnan verkkosivuilla.

Budjetti , ks. Talousarvioesitys ja Lisätalousarvioesitys

Eduskunnan hyväksymä lausuma

Sisältyy eduskunnan vastaukseen tai kirjelmään, ks. Eduskunnan kirjelmä ja Eduskunnan vastaus

Vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien lausumat ovat haettavissa sähköisinä versioina erillisestä rekisteristä eduskunnan verkkosivuilla

Eduskunnan hyväksymä kannanotto, jolla hallitukselta edellytetään toimenpiteitä. Eduskunnan hyväksymä lausuma sisältyy eduskunnan vastaukseen tai kirjelmään. Hallitus selvittää aikanaan eduskunnalle annettavassa hallituksen toimenpidekertomuksessa tai valtion tilinpäätöskertomuksessa, mihin toimenpiteisiin se on lausuman johdosta ryhtynyt.

TJ 53 §

Eduskunnan kirjelmä (EK), vrt. Eduskunnan vastaus

Valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osat Asiakirjat A III:3 ja A IV

Vuoden 1996 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Asiakirja, jolla eduskunta ilmoittaa hallitukselle, valtioneuvostolle

tai kertomuksen antajalle päätöksensä tai kannanottonsa muussa kuin hallituksen lakiesitystä tai kansainvälistä velvoitetta koskevassa asiassa.

Eduskunnan kirjelmällä ilmoitetaan päätöksestä tai kannanotosta, joka koskee esim. valtion talousarviota, eduskunnalle annettua kertomusta, pääministerin valintaa, valtiopäivien keskeyttämistä ja päättämistä sekä valtiopäiville kokoontumista, valtioneuvoston selontekoa, kansanedustajan aloitteen hyväksymistä ja eräiden eduskunnan toimielinten vaaleja.

TJ 68 §

Eduskunnan päätös, ks. Eduskunnan kirjelmä ja Eduskunnan vastaus

Eduskunnan vastaus (EV), vrt. Eduskunnan kirjelmä

Valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osat Asiakirjat A I, A II, A III:1-2

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Asiakirja, jolla eduskunta ilmoittaa valtioneuvostolle päätöksensä hallituksen lakiesitystä, kansainvälisen velvoitteen hyväksymistä tai kansainvälisen sopimuksen irtisanomista koskevassa asiassa.

Eduskunnan vastaus sisältää lakitekstin eduskunnan hyväksymässä muodossa ja asiaan liittyvät eduskunnan lausumat tai ilmoituksen hallituksen esityksen hylkäämisestä. Kansainvälistä velvoitetta koskevassa asiassa vastaukseen sisältyy myös ilmoitus kansainvälisen velvoitteen tai sopimuksen hyväksymisestä tai irtisanomisesta.

TJ 68 §

E-jatkokirjelmä (E), ks. myös E-kirjelmä

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Vuoden 2001 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Euroopan unionin asiaan (E-asiaan) liittyvä jatkoselvitys, jolla ministeriö tiedottaa suurelle valiokunnalle tai ulkoasiainvaliokunnalle, mitä asiassa on tapahtunut alkuperäisen E-kirjelmän lähettämisen jälkeen.

Jatkokirjelmä käsitellään kuten E-kirjelmä, ja suuri valiokunta tai ulkoasiainvaliokunta voi sen perusteella tarkistaa E-kirjelmää koskevaa kantaansa.

PL 97 §

E-kirjelmä (E), ks. myös E-jatkokirjelmä

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Vuoden 2001 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Selvitys, jonka ministeriö toimittaa suurelle valiokunnalle tai ulkoasiainvaliokunnalle saattaakseen tiedoksi tai lausunnon antamista varten Euroopan unionissa valmisteltavana olevan (E-asian) tai muuten ajankohtaisen asian.

Valtioneuvosto on velvollinen antamaan selvityksen, kun valiokunta sitä pyytää. Valtioneuvosto voi antaa selvityksen myös omasta aloitteestaan.

E-kirjelmiä on annettu vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien.

PL 97 §

TJ 30a §

Hakemisto, ks. myös Asiahakemisto, Henkilöhakemisto ja Monivuotishakemistot

Valtiopäiväasiakirjasarjan Hakemisto on julkaistu erillisenä osana vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien. Vuoden 1975 valtiopäiville saakka hakemistot julkaistiin valtiopäivien viimeisen pöytäkirjanteen lopussa. Asiahakemisto liitettiin vuoden 1950 valtiopäiville saakka myös Asiakirjojen viimeisen niteen loppuun.

Hakemisto-osa on tuotettu vuoden 1989 valtiopäiviltä lähtien valtiopäiväasioiden käsittelytiedot sisältävästä VEPS-tietojärjestelmästä www.eduskunta.fi > **Valtiopäiväasiat- ja asiakirjat**. VEPS-tie-

tojärjestelmä on asiakirjahakujen ensisijainen lähde.

Hakemisto jakautuu asiahakemistoon ja henkilöhakemistoon.

Vuoden 2011 valtiopäiviltä lähtien painettuun Hakemisto-osaan ei enää lisätä lukuja Asiasanasto ja Puheenvuorot. Ne ovat selattavissa eduskunnan verkkosivuilla. Lisäksi seuraavat luvut jäävät pois hakemistosta: Täysistuntojen ilmoituksia ja tapahtumia, Toimielinten vaalit ja niiden jäsenyyttä koskevat järjestelyt sekä Eduskunnan valitsevat virkamiehet ja luottamushenkilöt.

Hallituksen esitys (HE)

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osat Asiakirjat A I, II, III: 1-2

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Ehdotus, jonka hallitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi.

Hallituksen esitys voi koskea mm. lakia, valtion talousarviota tai lisätalousarviota, eduskunnan suostumusta valtion lainanottoon, valtiontakauksen myöntämistä, kansainvälisen sopimuksen hyväksymistä tai aikaisemmin annetun hallituksen esityksen täydentämistä.

Esitykset olivat säätyvaltiopäivien aikana Keisarillisen majesteetin armollisia esityksiä. Vuoden 1917 valtiopäiviltä lähtien on käytetty muotoa on hallituksen esitys.

PL 39 §, 70 §

Hallituksen kirjelmä

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 2006 valtiopäiville saakka valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A IV

Asiakirja, jolla hallitus ilmoittaa eduskunnalle hallituksen esityksen peruuttamisesta tai siitä, ettei tasavallan presidentti ole vahvistanut lakia.

TJ 71 §

Henkilöhakemisto

Valtiopäiväasiakirjasarjan Hakemisto on julkaistu erillisenä osana vuoden 1975 II valtiopäiviltä lähtien. Vuoden 1975 valtiopäiville saakka hakemistot julkaistiin valtiopäivien viimeisen pöytäkirjaniteen lopussa.

Hakemisto-osa on tuotettu vuoden 1989 valtiopäiviltä lähtien valtiopäiväasioiden käsittelytiedot sisältävästä VEPS -tietojärjestelmästä www.eduskunta.fi > **Valtiopäiväasiat- ja asiakirjat**.

Hakemisto jakautuu asiahakemistoon ja henkilöhakemistoon.

Henkilöhakemistossa on tiedot kaikista kansanedustajien ja valtioneuvoston jäsenten valtiopäivätoimista (aloitteet ja kysymykset) ja heidän täysistunnossa pitämistään puheenvuoroista. Henkilöhakemistossa on myös tieto kunkin edustajan eduskuntaryhmästä, vaalipiiristä ja jäsenyydestä valiokunnissa ja muissa eduskunnan toimielimissä.

Henkilöhakemiston Puheenvuorot-luettelossa viitattiin vuoteen 1998 saakka käsittelyvaiheeseen ja pöytäkirjan sivulle. Vuodesta 1999 lähtien viitataan käsittelyvaiheeseen sekä istuntoon/asiaan/puheenvuoron numeroon, esim. 49/1/10.

Vuoden 2011 valtiopäiviltä lähtien hakemistoon ei enää lisätä lukua Puheenvuorot.

Tietoja kansanedustajista voi hakea myös kansanedustajamatrikelista Kansanedustajat 1907–. Palvelu löytyy eduskunnan verkkosivuilta www.eduskunta.fi > **Kansanedustajat**.

Kansanedustajan aloite

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka valtiopäiväasiakirjojen osa Liitteet

Kansanedustajan tekemä kirjallinen ehdotus, jolla asia saatetaan eduskunnassa vireille.

Kansanedustajalla on oikeus tehdä lakialoitteita, talousarvioaloitteita, lisätalousarvioaloitteita ja toimenpideoitteita ja kes-

kustelualoitteita. Eduskunta-aloitteita voidaan tehdä vain eduskunnan ollessa koolla.

PL 39 §

TJ 20 §

Kansanedustajan lakialoite (LA)

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Liitteet

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Kansanedustajan aloite, joka sisältää ehdotuksen lain säätämisestä. Lakialoite voi koskea uuden lain säätämistä tai voimassa olevan lain muuttamista tai kumoamista.

Lakialoitteita on voinut tehdä vuoden 1928 valtiopäiviltä lähtien. Edeltävä muoto oli eduskuntaesitys (EE). Lakialoitteita voidaan tehdä vain eduskunnan ollessa koolla.

PL 39 §, 70 §

Kertomus (K)

Valtiopäiväasiakirjojen osa B

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A IV

Vuoden 1999 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Kertomukset ovat osissa siinä järjestyksessä, jossa ne kullakin valtiopäivillä eduskunnalle annetaan.

Hallituksen, eduskunnan alaisten tai valitsemien toimielinten ja eräiden muiden viranomaisten määrääjoin eduskunnalle toiminnastaan antama kertomus.

Eduskunnan päätös ilmoitetaan kertomuksen antajalle eduskunnan kirjelmällä.

Keskustelualoite (KA)

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 2006 valtiopäiville saakka valtiopäiväasiakirjojen osa F

Vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Kansanedustajan puhemiesneuvostolle tekemä kirjallinen ehdotus ajankohtaiskeskustelun aiheesta.

Keskustelualoitteita on voinut tehdä vuoden 1993 valtiopäiviltä lähtien. Niitä voidaan tehdä vain eduskunnan ollessa koolla.

PL 45 §

TJ 26 §

Kirjallinen kysymys (KK)

Valtiopäiväasiakirjojen osa F

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A V:3

Vuoden 1963 valtiopäiville saakka täysistunnon pöytäkirjoissa (PTK)

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Kansanedustajan ministerille tämän toimialaan kuuluvasta asiasta tekemä kirjallinen selvityspyyntö. Vastaus kirjalliseen kysymykseen annetaan kirjallisesti sekä suomeksi että ruotsiksi 21 päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saapunut valtioneuvoston kansliaan.

Kysymyksiä on voinut tehdä eri muodoissa vuoden 1906 valtiopäiviltä lähtien (ks. Suomen kansanedustuslaitoksen historia, osa X, s. 96). Tieto eduskunnalle saapuneista vastauksista ilmoitetaan eduskunnalle luettelona ja merkitään täysistunnon pöytäkirjaan.

PL 45 §

TJ 27§

Kysymys valtioneuvostolle (KVN)

Vuosien 1989–1998 valtiopäivillä Valtiopäiväasiakirjojen osa F

Vuoden 1996 valtiopäiviltä lähtien vuoteen 1998 sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Kysymyksiä valtioneuvostolle oli mahdollista tehdä vuoden 1989 valtiopäiviltä lähtien vuoden 1998 valtiopäiville saakka.

Valtioneuvostolle voitiin eduskunnassa tehdä kysymys valtakunnan hallintoa tai sen suhteita ulkovaltoihin koskevasta ajankohtaisesta asiasta, joka kuului valtioneuvoston toimialaan eikä ollut merkitykseltään vähäinen. Kysymys oli tehtävä kirjallisesti ja annettava vähintään neljän edustajan allekirjoittamana puhemiehelle.

Puhemiesneuvosto päätti, mitkä puhemiehelle annetuista kysymyksistä toimitettiin valtioneuvoston vastattaviksi. Muut kysymykset raukesivat.

VJ (23.3.1989/297), 37 b §

Lakialoite, ks. Kansanedustajan lakialoite

Lausuma, ks. Eduskunnan hyväksymä lausuma

Lepäämään hyväksytty lakiehdotus (LJL)

Valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A I

Tekstin sähköinen muoto, ks. lepäämään hyväksyttyä lakiehdotusta edeltävään hallituksen esitykseen annettu eduskunnan vastaus (EV) tai puhemiesneuvoston laatima luettelo (PNL) lepäämässä olevista lakiehdotuksista

Perustuslakia koskeva lakiehdotus, joka on hyväksytty toisessa käsittelyssä lepäämään eduskuntavaalien yli yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

Perustuslakia koskeva lakiehdotus voidaan hyväksyä ensin toisessa käsittelyssä lepäämään eduskuntavaalien yli yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Vaalien jälkeen lakiehdotus tulee hyväksyä asiasisällöltään muuttamattomana yhdessä käsittelyssä kahden kolmasosan enemmistöllä.

Puhemiesneuvosto laatii vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä luettelon edellisellä vaalikaudella lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista. Se sisältää yleensä myös ehdotuksen lepäämään hyväksytyjen lakiehdotusten lähettämisestä valiokuntiin.

PL 73 §

TJ 54 §

Lisätalousarvioaloite (LTA)

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 1992 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Vuoden 1991 valtiopäiville saakka käytettiin nimeä raha-asia-aloite (RA).

Kansanedustajan aloite, joka sisältää ehdotuksen lisätalousarvioon lisättävästä tai siitä poistettavasta määrärahasta tai muusta päätöksestä.

Lisätalousarvioaloitteet tehdään ja käsitellään kunkin vuoden lisätalousarviesityksen yhteydessä.

PL 39 §, 86 §

TJ 20 §

Lisätalousarviesitys (HE), ks. myös Talousarviesitys

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osat Asiakirjat A I-III

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Vuoden 1991 valtiopäiville saakka käytettiin nimeä lisämenoarviesitys.

Kesken budjettivuotta annettu hallituksen esitys, joka sisältää ehdotuksen valtion lisätalousarvioksi.

PL 86 §

Ministeriön päätös (MP)

Vuoden 1994 valtiopäiville saakka valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A III:3

Eduskunnan tietoon saatetut ministeriöiden päätökset. Ministeriön päätöksiä saatettiin eduskunnan tietoon vuoden 1994 valtiopäiville saakka. Vain osa ministeriöiden päätöksistä saatettiin eduskunnan käsiteltäväksi.

Ministeriön selvitys (MINS)

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Valtioneuvoston tai ministeriön valiokunnalle antama selvitys valiokunnan toimialaan kuuluvasta asiasta. Selvitys valiokunnalle voidaan antaa joko valiokunnan pyynnöstä tai valtioneuvoston taikka ministeriön aloitteesta. Valiokunta voi selvityksen johdosta antaa asiasta lausunnon valtioneuvostolle tai ministeriölle.

Ministeriön selvityksiä on annettu vuodesta 1998 lähtien. Ensimmäiset selvitykset on annettu tunnuksella SMIn.

PL 47 §

TJ 30 a §

Monivuotishakemistot

Säätyvaltiopäivien pöytä- ja asiakirjojen sisällysluettelo on ilmestynyt sekä suomeksi että ruotsiksi.

Suomen säätyvaltiopäivien pöytä- ja asiakirjojen sisällysluettelo. 1809–1906.

1. Asialuettelo. Helsinki 1915.

2. Hakemisto ja henkilöluettelo. Helsinki 1917.

Register till Finlands ståndslandtdagars protokoll och handlingar. 1809–1906.

1. Sakregister. Helsingfors 1915.

2. Uppslagsord och personregister. Helsingfors 1917.

Eduskunnan asiakirjojen ja pöytäkirjojen suomenkieliset 10-vuotishakemistot kattavat ajan yksikamarisen eduskunnan alusta aina vuoteen 1969:

Eduskunnan pöytä- ja asiakirjojen sisällysluettelo. 1907–1914, 1917–1927, 1928–1938, 1939–1950, 1951–1961, 1962–1969.

Lisäksi suomenkieliset luettelot on julkaistu vuosien 1970–1975 I ja 1975 II–1986 valtiopäiviltä.

Ruotsin kielellä on yksikamarisen eduskunnan aikana ilmestynyt yksi hakemisto, joka käsittää vuodet 1907–1914.

Register till Finlands lantdags protokoll och handlingar. 1907–1914.

Muu asia (M)

Valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A IV

Vuoden 1992 valtiopäiviltä lähtien osa asiakirjoista sähköisinä versioina eduskunnan verkkosivuilla.

Eduskunnan käsiteltävä asia, jolla ei ole omaa valtiopäiväasiatunusta.

Muita asioita ei ole voitu esim. sijoittaa muihin asiatyyppeihin. Esimerkkejä muista asioista ovat mm. selvitykset sidonnaisuuksista, ehdotukset puhemieselle ja varapuhemiesille tulevista määrärahoista, valtioneuvoston periaatepäätökset tai puhemiesneuvoston ohjeet.

Ponsi

Valiokunnan mietintöön tai lausuntoon sisältyvä yksilöity ja tietyllä tavalla muotoiltu ratkaisuehdotus. Valiokunnan mietinnön tai lausunnon päätösehdotus voi sisältää yhden tai useamman ponnien. Mietinnön ponnissa valiokunta voi ehdottaa täysistunnolle lakiehdotuksen hyväksymistä, hylkäämistä tai muuttamista taikka lausuman hyväksymistä. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa ponsi koskee yleensä asian käsittelyjärjestystä.

TJ 42 §

Protokoll i sammandrag, ks. Täysistunnon pöytäkirja

Puhemiesneuvoston ehdotus (PNE)

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 2006 valtiopäiville saakka osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A IV

Vuoden 1994 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Eduskuntaa tai sen alaisia tai valitsemia toimielimiä tai eduskunnan kansliaa koskeva puhemiesneuvoston säädösehdotus.

PL 34 §

TJ 6 §

Puhemiesneuvoston laatima luettelo (PNL)

Valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A I

Vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Nykyisen perustuslain voimaantulosta (1.3.2000) lähtien puhemiesneuvoston luettelo lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista on laadittu vain vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Vuoden 1995 valtiopäiville saakka lepäämään saatettiin hyväksyä lakiehdotuksia myös seuraaville valtiopäiville.

Puhemiesneuvosto laatii vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä luettelon edellisellä vaalikaudella lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista. Se sisältää yleensä myös ehdotuksen lepäämään hyväksytyjen lakiehdotusten lähettämisestä valiokuntiin.

Luetteloita on annettu vuoden 1928 valtiopäiviltä lähtien lepäämään hyväksytyistä lakiehdotuksista ja vahvistamatta jääneistä laeista.

TJ 6 §, 68 §

Pääministerin ilmoitus (PI)

Täysistunnon pöytäkirjat (PTK)

Vuoden 1999 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Pääministerin tai pääministerin määräämän valtioneuvoston muun jäsenen eduskunnalle antama suullinen ilmoitus, joka koskee ajankohtaista asiaa. Pääministerin ilmoitusta ei voida lähettää valiokuntaan käsiteltäväksi eikä siitä tehdä päätöstä.

Pääministerin ilmoituksia on annettu vuoden 1993 valtiopäiviltä lähtien.

PL 45 §

TJ 24 §

Pöytäkirja, ks. Täysistunnon pöytäkirja, Täysistunnon päätöspöytäkirja ja Valiokunnan pöytäkirja

Raha-asia-aloite (RA), ks. Talousarvioaloite

Vuoden 1991 valtiopäiville saakka Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Liitteet

Vuoden 1991 valtiopäivien osalta sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Vuoden 1992 valtiopäiviltä lähtien on käytetty nimeä talousarvioaloite (TAA).

Raha-asia-aloitteita / talousarvioaloitteita on ollut mahdollista tehdä vuoden 1928 valtiopäiviltä lähtien. Edeltävä muoto oli anomusehdotus.

Suullinen kysymys (SK, SKT)

Täysistunnon pöytäkirjat (PTK)

Vuoden 1994 valtiopäiviltä lähtien täysistuntopöytäkirjojen sähköisissä versioissa eduskunnan verkkosivuilla

Vuoden 1993 valtiopäivien kevätistuntokaudelle saakka suullinen kysymys (SK), vuoden 1993 syysistuntokaudelta lähtien suullisen kyselytunnin asia (SKT).

Kansanedustajan suullisella kyselytunnilla ministerille osoittama kysymys. Kysymys osoitetaan sille ministerille, jonka toimialaa asia koskee. Kysymys ja siihen annettu vastaus saavat kestää enintään yhden minuutin.

Suullisia kysymyksiä on voinut tehdä vuodesta 1966 lähtien.

TJ 25 §

Talousarvioaloite (TAA)

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 1992 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Vuoden 1991 valtiopäiville saakka käytettiin nimeä raha-asia-aloite (RA).

Kansanedustajan aloite, joka sisältää ehdotuksen valtion talousarvioon lisättävästä tai siitä poistettavasta määrärahasta tai muusta päätöksestä.

Talousarvioaloitteet tehdään ja käsitellään kunkin vuoden talousarvioesityksen yhteydessä.

PL 39 §, 83 §, 86 §

TJ 20 §

Talousarvioesitys (HE), ks. myös Lisätalousarvioesitys

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A II

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Vuoden 1991 valtiopäiville saakka käytettiin nimeä tulo- ja menoarvioesitys.

Hallituksen esitys, joka sisältää ehdotuksen valtion talousarvioksi. Hallituksen esitys valtion talousarvioksi sisältää yleisperustelut, taulukko-osan ja yksityiskohtaiset perustelut.

PL 83 - 88 §

Toimenpidealoite (TPA)

Valtiopäiväasiakirjojen osa E

1.3.2000 lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

29.2.2000 saakka käytettiin nimeä toivomusaloite (TA).

Kansanedustajan aloite, joka sisältää ehdotuksen lainvalmisteluun tai muuhun toimenpiteeseen ryhtymisestä.

Toimenpidealoitteita voidaan tehdä vain eduskunnan ollessa koolla.

PL 39 - 40 §

TJ 20 §

Toivomusaloite (TA) ks. Toimenpidealoite

29.2.2000 saakka Valtiopäiväasiakirjojen osa E

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Liitteet

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

1.3.2000 lähtien on käytetty nimeä toimenpidealoite (TPA).

Toivomusaloitteita / toimenpidealoitteita on ollut mahdollista tehdä vuoden 1928 valtiopäiviltä lähtien. Edeltävä muoto oli anomus-ehdotus.

Täysistunnon päätöspöytäkirja

Eduskunnan arkistossa, ei julkaista painettuna

Täysistunnosta laadittava pöytäkirja, johon merkitään tiedot tehdyistä päätöksistä. Päätöspöytäkirja on julkinen, kun eduskunnan pääsihteeri on allekirjoittanut sen.

TJ 70 §

Täysistunnon pöytäkirja (PTK)

Valtiopäiväasiakirjasarjassa julkaistaan painettuina eduskunnan täysistunnoista laaditut pöytäkirjat. Painetut pöytäkirjat ilmestyvät viiveellä.

Vuoden 1994 valtiopäiviltä lähtien pöytäkirjoista on sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla. Sähköiset versiot ovat luettavissa pääsääntöisesti 1-2 tunnin kuluttua istunnon päättymisestä.

Täysistunnon pöytäkirjaan merkitään tiedot asioiden käsittelystä ja täysistunnossa käydyt keskustelut.

Täysistunnon pöytäkirja on luonteeltaan keskustelupöytäkirja. Siihen kirjataan lakiehdotusten ja muiden asioiden käsittely keskusteluineen ja eduskunnalle annettavat ilmoitukset (esim. tieto eduskunnalle annetuista hallituksen esityksistä, vastauksista kirjallisiin kysymyksiin ja U-asioista sekä ilmoitukset täysistunnossa toimitettavista vaaleista). Pöytäkirja laaditaan pöytäkirjatoimistossa ja eduskunnan pääsihteeri allekirjoittaa ja puhemies tarkistaa sen.

Pöytäkirjasta laaditaan myös ruotsinkielinen tiivistelmä Protokoll i sammandrag. Se sisältää ruotsiksi täysistunnon kulun ja tehdyt päätökset. Asioiden käsittelyn ja keskustelun osalta viitataan suomenkieliseen pöytäkirjaan.

PL 50 §

TJ 69 §, 71 §

Täysistunnon äänestystulos

Täysistunnon pöytäkirjat (PTK)

Äänestystulos ilmoitetaan täysistunnon pöytäkirjassa pääsääntöisesti numeroina. Jos puhemies katsoo sen tarpeelliseksi tai 20 edustajaa sitä pyytää, tulos merkitään pöytäkirjaan myös nimiluetteloina. Tämä oli käytäntö myös vuoden 1951 valtiopäiville saakka.

Vuosien 1951–1975 valtiopäivillä äänestystulokset ilmoitettiin pöytäkirjoissa aina myös nimiluetteloina.

Vuoden 1975 valtiopäiviltä lähtien koneellisen äänestyksen tulokset on kuvattu mikrofilmikortteille. Mikrofilmikortteja säilytetään eduskunnan arkistossa.

Vuoden 1996 valtiopäiviltä lähtien äänestystiedot ovat haettavissa myös erillisestä tietokannasta eduskunnan verkkosivuilla.

TJ 63 §

U-jatkokirjelmä (U), ks. myös U-kirjelmä

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Vuoden 2001 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Euroopan unionin asiaan (U-asiaan) liittyvä asiakirja, jolla ministeriö saattaa suuren valiokunnan tai ulkoasiainvaliokunnan tietoon ja mahdollisia toimenpiteitä varten alkuperäisen U-kirjelmän jälkeen tapahtuneet toimet. Jatkokirjelmä käsitellään kuten U-kirjelmä, ja suuri valiokunta tai ulkoasiainvaliokunta voi sen perusteella tarkistaa U-kirjelmää koskevaa kantaansa.

PL 96 §

TJ 30 §

U-kirjelmä (U), ks. myös U-jatkokirjelmä ja Valtioneuvoston kirjelmä

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Valtioneuvoston kirjelmä, jolla valtioneuvosto saattaa eduskunnan käsittelyyn eduskunnan toimivaltaan kuuluvan Euroopan unionissa päätettäväksi tulevan asian (U-asian).

Valtioneuvosto toimittaa eduskunnalle kirjelmällään eduskunnan kannan määrittelyä varten ehdotuksen sellaiseksi säädökseksi, sopimukseksi tai muuksi toimeksi, josta päätetään Euroopan unionissa ja joka perustuslain mukaan kuuluisi eduskunnan toimivaltaan, jos Suomi ei olisi Euroopan unionin jäsen. Ehdotus käsitellään suuressa valiokunnassa, jolle asianomaiset erikoisvaliokunnat antavat lausuntonsa. Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskeva eh-

dotus käsitellään ulkoasiainvaliokunnassa.

U-kirjelmia on annettu vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien.

PL 96 §

TJ 30 §

UTP-asiakirja (UTP), ks. myös UTP-jatkokirjelmä

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskeva selvitys, jonka ministeriö toimittaa ulkoasiainvaliokunnalle.

UTP-asiakirjoja on annettu vuodesta 1998 lähtien.

PL 97 §

TJ 30a §

UTP-jatkokirjelmä (UTP), ks. myös UTP-asiakirja

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Vuoden 2005 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

PL 97 §

Vahvistamatta jäänyt laki (VJL)

1.3.2000 voimaantulleeseen perustuslakiin saakka valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A I

Vuoden 1919 valtiopäiviltä vuoden 1935 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A IV

Tekstin sähköinen muoto, ks. vahvistamatta jäänyttä lakia edeltävään hallituksen esitykseen annettu eduskunnan vastaus (EV)

Vahvistamatta jääneet lakiehdotukset oli vuoden 1919 Hallitusmuodon mukaisesti pantava uudelleen vireille vaalien jälkeen pidettävillä ensimmäisillä varsinaisilla valtiopäivillä. Ennen vuoden 1919 Hallitusmuotoa asia raukesi lopullisesti, jos hallitsija ei vahvistanut lakiehdotusta.

Laki, jota tasavallan presidentti ei ole vahvistanut säädetyn määräjän kuluessa. Presidentin on vahvistettava laki kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun eduskunnan vastaus on toimitettu valtioneuvostoon. Vahvistamatta jäänyt laki käsitellään uudelleen eduskunnassa yhden käsittelyn asiana. Kun valiokunta on antanut siitä mietintönsä, laki on hyväksyttävä eduskunnan täysistunnossa asiasisällöltään muuttamattomana tai hylättävä.

PL 78 §

TJ 54 §

Valiokunnan lausunto (VL)

Valtiopäiväasiakirjojen osa C

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osissa Asiakirjat A I, II, III, IV,V riippuen asiasta

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Valiokunnan toiselle valiokunnalle antama kirjallinen kannanotto, joka koskee tämän valmisteltavana olevaa asiaa. Valiokunta voi antaa lausunnon myös ministeriölle tai valtioneuvostolle ministeriön selvityksestä.

PL 35 §, 40 §

TJ 34 §, 42 §

Valiokunnan mietintö (VM)

Valtiopäiväasiakirjojen osa C

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osissa Asiakirjat A I, II, III, IV, V riippuen asiasta

Vuoden 1991 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Valiokunnan hyväksymä asiakirja, jonka pohjalta täysistunto päättää asiasta. Valiokunnan mietintö sisältää perustelut ja päätösehdotuksen.

PL 35 §, 40 §

TJ 34 §, 42 §

Valiokunnan pöytäkirja

Eduskunnan arkistossa, ei julkaista painettuna. Saatavilla mikrofilmiversioina ja vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien myös cd-rom-levyillä

Suuren valiokunnan pöytäkirjat vuodesta 2002 lähtien ja erikoisvaliokuntien pöytäkirjat vuodesta 2003 lähtien sähköisinä versioina eduskunnan verkkosivuilla

Valiokuntien pöytäkirjojen liitteinä olevia asiakirjoja ei myöskään julkaista painettuina ja/tai sähköisinä. Esimerkiksi valiokuntien kuulemien asiantuntijoiden lausunnot ovat saatavilla mikrofilmeinä ja cd-rom levyillä vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien.

Valiokunnan kokouksesta laadittavaan päätöspöytäkirjaan merkitään läsnä olleet jäsenet, kuullut asiantuntijat, tehdyt ehdotukset, äänestykset, valiokunnan päätökset ja valiokunnan asian käsitteilyä varten saamat tai sen sihteerin laatimat asiakirjat. Valiokunnan pöytäkirjan laatii ja varmentaa valiokunnan sihteeri.

PL 50 §

TJ 43 - 43a §

Valtioneuvoston kirjelmä, ks. myös U-kirjelmä ja Valtioneuvoston kirjelmä valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Asiakirja, jolla valtioneuvosto saattaa eduskunnan käsittelyyn eduskunnan toimivaltaan kuuluvan Euroopan unionin asian tai ilmoittaa ministerien sidonnaisuuksista.

Valtioneuvoston kirjelmiä valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista (VN) on annettu vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien. U-kirjelmiä (U) on annettu vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien.

PL 63 §, 96 §

TJ 19 §, 29 - 30 §

Valtioneuvoston kirjelmä valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista (VN), ks. myös U-kirjelmä ja Valtioneuvoston kirjelmä

Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1996 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Valtioneuvoston kirjelmä, jolla ilmoitetaan eduskunnalle ministerin sidonnaisuuksista tai niissä tapahtuneista muutoksista.

Valtioneuvoston kirjelmiä valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuuksista on annettu vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien.

PL 63 §

TJ 29 §

Valtioneuvoston päätös (VNP)

Vuoden 1994 valtiopäiville saakka Valtiopäiväasiakirjojen osa A

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A III:3

Valtioneuvoston yleisistunnon antamasta säädöksestä käytettiin nykyisen perustuslain voimaantuloon (1.3.2000) saakka termiä valtioneuvoston päätös. Nykyisin on käytössä termi valtioneuvoston asetus.

Valtioneuvoston päätöksiä saatettiin eduskunnan tietoon 1930-luvun alusta lähtien vuoden 1994 valtiopäiville saakka. Vain osa valtioneuvoston päätöksistä saatettiin eduskunnan käsiteltäväksi.

Valtioneuvoston selonteko (VNS)

Valtiopäiväasiakirjojen osa B

Vuosien 1988–2006 valtiopäivillä valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuosien 1970–1981 valtiopäivillä teksti ja käsittely täysistunnon pöytäkirjoissa (PTK), vuosien 1982–1987 valtiopäivillä tekstien sijainti vaihtelee valtiopäiväasiakirjojen D-osien ja täysistuntojen pöytäkirjojen (PTK) kesken. Ks. kyseessä olevan vuoden Hakemisto-osa

Vuoden 1995 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Valtioneuvoston eduskunnalle valtakunnan hallintoa tai kansainvälisiä suhteita koskevasta asiasta antama selvitys, jonka perusteella ei voida toimittaa luottamuslauseäänestystä.

Valtioneuvoston selontekoja on annettu vuoden 1970 valtiopäiviltä lähtien.

PL 44 §

TJ 23 §

Valtioneuvoston selvitys, ks. E-kirjelmä ja UTP-asiakirja

Valtioneuvoston tiedonanto (VNT)

Valtiopäiväasiakirjojen osa B

Asiakirjasta VNT 2/1989 lähtien vuoden 2006 valtiopäiville saakka valtiopäiväasiakirjojen osa D

Tätä ennen sekä teksti että käsittely täysistunnon pöytäkirjoissa (PTK)

Vuoden 1996 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Valtioneuvoston eduskunnalle valtakunnan hallintoa tai kansain-

välisiä suhteita koskevasta asiasta antama selvitys, jonka perusteella voidaan toimittaa luottamuslauseäänestys. Valtioneuvoston tiedonanto annetaan mm. hallitusohjelmasta.

Valtioneuvoston tiedonantoja on annettu vuoden 1928 valtiopäiviltä lähtien.

PL 44 §, 62 §

TJ 23 §

Valtiopäiväasiakirja

Asiakirja, jolla valtiopäiväasia tulee vireille eduskunnassa tai joka koskee tuon asian käsittelyä tai käsittelyn tulosta. Valtiopäiväasiakirjasarjassa julkaistaan painettuina

- eduskunnan täysistuntojen pöytäkirjat ja niiden ruotsinkieliset lyhennelmät
- hallituksen esitykset
- eduskunnan tarkastettaviksi saatetut asetukset
- hallituksen kirjelmät ja valtioneuvoston kirjelmät
- valtioneuvoston tiedonannot ja selonteot
- eduskunnalle annetut kertomukset
- valiokuntien mietinnöt ja lausunnot
- eduskunnan vastaukset ja kirjelmät
- puhemiesneuvoston laatimat luettelot
- lepäämään jätetyt lakiehdotukset
- muut asiat
- puhemiesneuvoston ehdotukset
- kansanedustajien aloitteet
- välikysymykset sekä kirjalliset kysymykset ja niihin annetut valtioneuvoston jäsenten vastaukset.

Valtiopäiväasiakirjat julkaistaan myös eduskunnan verkkosivuilla.

PL 50 §

TJ 71 §

Valtiopäiväpäättös (VPP)

Vuoden 1999 valtiopäiville saakka Valtiopäiväasiakirjojen osa D

Vuoden 1975 valtiopäiville saakka osa Asiakirjat A V:3

Valtiopäiväpäättös sisälsi luettelon eduskunnan valtiopäivillä tekemistä päätöksistä. Valtiopäiväpäättöksen allekirjoittivat kaikki kansanedustajat ja puhemies luovutti sen tasavallan presidentille valtiopäivien päättäjäisissä. Vuoden 1983 valtiopäiviltä lähtien valtiopäiväpäättöksen allekirjoittivat ainoastaan puhemiehet. Vaalikauden viimeisiltä valtiopäiviltä ja ylimääräisiltä valtiopäiviltä laadittuun valtiopäiväpäättökseen tuli ottaa myös luettelo niistä hallituksen esityksistä, asetuksista, valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksistä sekä kertomuksista, joita ei ehditty käsitellä loppuun.

VJ 7/1928: 27 §, 85 - 86 §, 91 §

Välikysymys (VK)

Valtiopäiväasiakirjojen osa F

Vuoden 1999 valtiopäiville saakka vain täysistunnon pöytäkirjat (PTK)

Vuoden 1996 valtiopäiviltä lähtien sähköiset versiot eduskunnan verkkosivuilla

Vähintään 20 kansanedustajan valtioneuvostolle tai ministerille tämän toimialaan kuuluvasta asiasta osoittama kysymys, jonka tarkoituksena on mitata valtioneuvoston tai ministerin nauttima luottamus.

Hallituksen on vastattava välikysymykseen täysistunnossa 15 päivän kuluessa. Saatuaan vastauksen välikysymykseen eduskunta käy asiasta keskustelun, jonka päätteeksi äänestetään valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta.

Välikysymyksiä on tehty vuodesta 1918 lähtien.

PL 43 §

TJ 22 §

Y-jatkokirjelmä (Y), ks. myös Y-kirjelmä

Eduskunnan arkistossa (valiokunnan pöytäkirjan liitteet vuoden 2002 valtiopäiville saakka, vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien sijainti asian mukaisessa asiakirja-aktissa)

Y-asiaan (yhdentymisasiaan) liittyvä asiakirja, jolla valtioneuvosto tai ministeriö saattaa suuren valiokunnan tietoon ja mahdollisia toimenpiteitä varten alkuperäisen Y-kirjelmän jälkeen tapahtuneet toimet.

Y-kirjelmä (Y), ks. myös Y-jatkokirjelmä

Vuoden 1994 valtiopäiväasiakirjojen osa A, numero 12

Y-kirjelmiä ei ole saatavilla sähköisinä versioina

Valtioneuvoston kirjelmä, jolla valtioneuvosto saattoi eduskunnan käsittelyyn eduskunnan toimivaltaan kuuluvan ETA-sopimuksen alaan sisältyvän Euroopan yhteisön asian (Y-asian).

Vuonna 1994, ennen Suomen liittymistä Euroopan unionin jäseneksi, Euroopan talousalueeseen liittyvät asiat tulivat vireille eduskunnassa Y-kirjelmillä. Tätä ennen vireille tulo tapahtui hallituksen esityksinä.

Äänestystulos, ks. Täysistunnon äänestystulos

EDUSKUNNAN ARKISTO

Valtiopäivillä syntyneet alkuperäiset asiakirjat vuosien 1863–1864 valtiopäiviltä lähtien säilytetään eduskunnan arkistossa. Vuoden 1809 valtiopäivien asiakirjat säilytetään Kansallisarkistossa.

Säätyvaltiopäivien arkisto vuosien 1863–1864 valtiopäiviltä vuosi- en 1905–1906 ylimääräisiin valtiopäiviin saakka sisältää alkuperäisinä säätyjen ja valiokuntien pöytäkirjat ja muut asiakirjat. Aatelisäädyn asiakirjoja säilytetään Ritarihuoneella. Asiakirjat on arkistoitu valtiopäivittäin. Valtiopäivien sisällä pappis-, porvaris- ja talonpoikaissäädyn sekä valiokuntien asiakirjat muodostavat kukin oman kokonaisuutensa.

Yksikamarisen eduskunnan arkisto vuoden 1907 valtiopäiviltä lähtien koostuu eduskunnan toiminnasta syntyneistä asiakirjoista. Suurin osa aineistosta ilmestyy painettuna valtiopäiväasiakirjoissa. Painamattomina alkuperäisasiakirjoina ovat arkistossa mm. valiokuntien pöytäkirjat liitteineen, eduskunnan tarkastajien pöytäkirjat sekä vuoden 1975 valtiopäiviltä lähtien eduskunnan täysistuntojen äänestysten nimiluettelot. Eduskunnan valiokuntien pöytäkirjat ja niihin liittyvät liitteet ja asiakirja-aktit kuvataan mikrofيلمille sitä mukaan kuin ne luovutetaan arkistoon. Ne ovat saatavilla myös cd-rom -levyillä vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien.

Valiokunnissa kuultujen asiantuntijoiden kirjallisesti jättämät lausunnot löytyvät vuoden 2002 valtiopäiviin saakka valiokuntien pöytäkirjojen liitteistä. Vuoden 2003 valtiopäiviltä lähtien asiantuntijalausunnat on arkistoitu asian mukaiseen asiakirja-aktiin.

Eduskunnan arkistossa säilytetään lisäksi erillisiä kokoelmia, jotka on lahjoitettu tai muutoin luovutettu eduskunnan arkistoon ja jotka liittyvät läheisesti eduskunnan toimintaan.

KIRJALLISUUTTA

Eduskunta vuoden... valtiopäivillä = Riksdagen: riksmötet... Helsinki, 1907- .

Eduskunnan kalenteri, ilmestynyt vuodesta 1907 lähtien valtiopäivittäin.

Eduskuntasanasto – Riksdagsordlista – Finnish Parliamentary Glossary. Eduskunta. Helsinki, 2008. 489 s. Verkkojulkaisuna osoitteessa www.eduskunta.fi/eduskuntasanasto.

Hallituksen esityksen laatimisohteet. Oikeusministeriö. Helsinki, 2004. 81 s. Verkkojulkaisuna osoitteessa <http://www.om.fi/Etusivu/Julkaisut/Julkaisuarkisto20022009/Julkaisuja/Julkaisujenarkisto/Oikeusministerionjulkaisuja2004/1146647005541>.

Kansanedustajan käsikirja 2011. Eduskunta. Tampere, 2011. 90 s.

Kansanedustajan lakikokoelma 2008. Eduskunta. Helsinki, 2008. 128 s.

Kansanedustajat 1907- .Osoitteessa www.eduskunta.fi > Kansanedustajat. *Matrikkeli*.

Suomen eduskunta 100 vuotta. 1 - 12. Suomen eduskunta. Helsinki: Edita, 2006-2008.

Suomen eduskunta: kansanvaltaa eilisestä huomiseen. Helsinki, 2000. 235 s.

Artikkelien kirjoittajat: professori Seppo Hentilä, kansleri Jaakko Nousiainen, professori Mikael Hidén, pääsihteeri Seppo Tiitinen, intendentti Liisa-Maria Hakala.

Suomen eduskunta : valittu... = Finlands riksdag : vald... Helsinki, 1922-. *Matrikkeli, ilmestynyt vuodesta 1922 lähtien vaalikausittain.*

Suomen kansanedustuslaitoksen historia I-XII. Eduskunnan historiakomitea. Helsinki, 1958-1982.

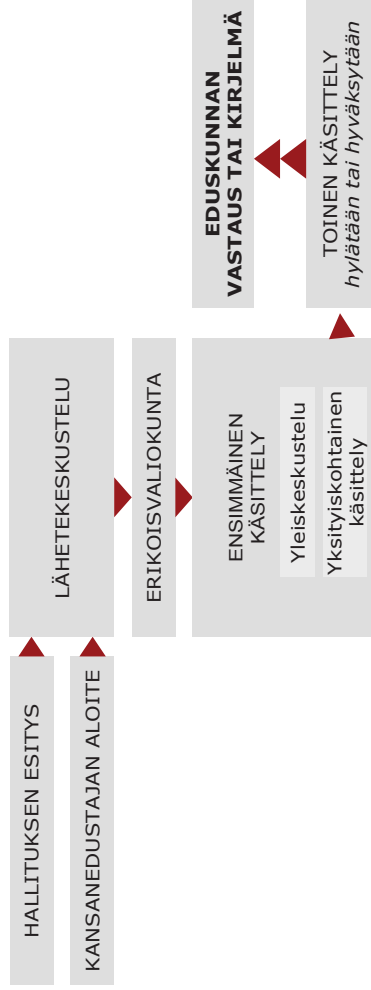
Suomen poliittinen järjestelmä – verkkokirja. Yleisen valtio-opin laitos, Helsingin yliopisto.

Osoitteessa <http://blogs.helsinki.fi/vol-spj/>.

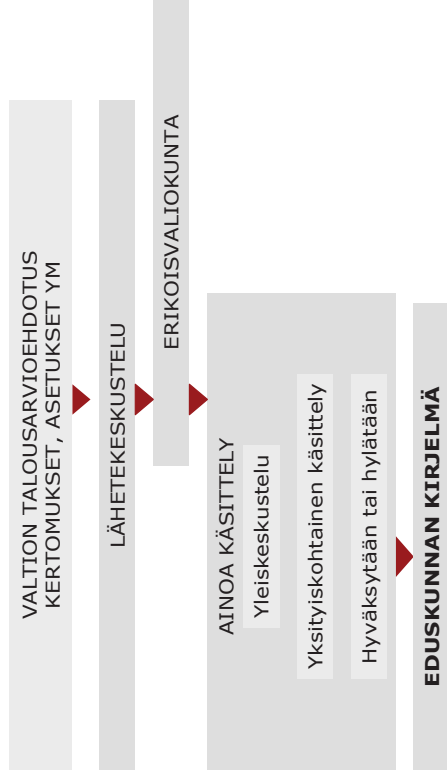
Suomen valtiopäiväasiakirjat. Kaarina Puttonen. Stockholm, 1984. 54 s. *Eripainos julkaisusta Handbok i nordiskt parlamentstryck. Julk. Pohjoismaiset parlamenttikirjastot.*

Suomen valtiopäiväasiakirjat: käytön opas. Eduskunnan kirjasto. Helsinki, 2005.

Lakiehdotuksen käsittely

Ainoan käsittelyn asia

EDUSKUNTA

Keskeisiä valtiopäiväasioihin ja -asiakirjoihin liittyviä lyhenteitä

A	Asetus
Adrv	adressivaliokunta (hist.)
Alklv	alkoholilakivaliokunta (hist.) anomusvaliokunta (hist.)
E	E-kirjelmä, E-jatkokirjelmä
EK	eduskunnan kirjelmä
Elintv	elintarveasiainvaliokunta (hist.)
EV	eduskunnan vastaus
HaV	hallintovaliokunta
HaVL	hallintovaliokunnan lausunto
HaVM	hallintovaliokunnan mietintö
HE	hallituksen esitys jakolakivaliokunta (hist.)
K	kertomus
KA	keskustelualoite
Kansanelv	kansaneläkevaliokunta (hist.)
Kansanvakv	kansanvakuutusvaliokunta (hist.)
KK	kirjallinen kysymys
Kulkv	kululaitosvaliokunta (hist.)
Kunnv, Kv	kunnallisvaliokunta (hist.)
KVN	kysymys valtioneuvostolle
LA	kansanedustajan lakialoite
LaV, (Lv)	lakivaliokunta
LaVL	lakivaliokunnan lausunto
LaVM	lakivaliokunnan mietintö
LiV	liikennevaliokunta (hist.)
LiV	liikenne- ja viestintävaliokunta
LiVL	liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunto
LiVM	liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö
LJL	lepäämään hyväksytty lakiehdotus
LTA	lisätalousarvioaloite
Ltv	laki- ja talousvaliokunta (hist.)
M	muu asiakirja
MINS	ministeriön selvitys
MmV	maa- ja metsätalousvaliokunta
MmVL	maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto
MmVM	maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
MP	ministeriön päätös
Mv, Mtv	maatalousvaliokunta (hist.)

Perintölv	perintölakivaliokunta (hist.)
PeV, (Prv)	perustuslakivaliokunta
PeVL	perustuslakivaliokunnan lausunto
PeVM	perustuslakivaliokunnan mietintö
PI	pääministerin ilmoitus
PL	perustuslaki
Pm	puhemies
PMN	puhemiesneuvosto
PNE	puhemiesneuvoston ehdotus
PNL	puhemiesneuvoston laatima luettelo
PTK	täysistunnon pöytäkirja
Puolv	puolustusasiainvaliokunta (hist.)
PuV	puolustusvaliokunta
PuVL	puolustusvaliokunnan lausunto
PuVM	puolustusvaliokunnan mietintö
Pv, PaV	pankkivaliokunta (hist.)
RA	raha-asia-aloite
Rv	rautatievaliokunta (hist.)
Sairv	sairausvakuutusvaliokunta (hist.)
SiV, (Sv)	sivistysvaliokunta
SiVL	sivistysvaliokunnan lausunto
SiVM	sivistysvaliokunnan mietintö
SK	suullinen kysymys
SKT	suullisen kyselytunnin asia
Sosv	sosiaalivaliokunta (hist.)
Sotv	sotilasasiainvaliokunta (hist.)
StV	sosiaali- ja terveysvaliokunta
StVL	sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunto
StVM	sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö
SuV, (Suurv)	suuri valiokunta
SuVL	suuren valiokunnan lausunto
SuVM	suuren valiokunnan mietintö
TA	toivomusaloite
TAA	talousarvioaloite
TaV, (Tv)	talousvaliokunta
TaVL	talousvaliokunnan lausunto
TaVM	talousvaliokunnan mietintö
TJ	työjärjestys
Toimv	toimitusvaliokunta (hist.)
TPA	toimenpidealoite
TrV, (Tarkv)	tarkastusvaliokunta

TrVL	tarkastusvaliokunnan lausunto
TrVM	tarkastusvaliokunnan mietintö
Tulliv	tullivaliokunta (hist.)
TuV	tulevaisuusvaliokunta
TuVL	tulevaisuusvaliokunnan lausunto
TuVM	tulevaisuusvaliokunnan mietintö
TyV	työasiainvaliokunta (hist.)
TyV	työ- ja tasa-arvoasiain valiokunta (hist.)
TyV	työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyVL	työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunto
TyVM	työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö
Työv	työväenasiainvaliokunta (hist.)
U	U-kirjelmä, U-jatkokirjelmä
UaV, (Ulkv)	ulkoasiainvaliokunta
UaVL	ulkoasiainvaliokunnan lausunto
UaVM	ulkoasiainvaliokunnan mietintö
UTP	UTP-asiakirja, UTP-jatkokirjelmä
VaV, (Vv)	valtiovarainvaliokunta
VaVL	valtiovarainvaliokunnan lausunto
VaVM	valtiovarainvaliokunnan mietintö
Verolv	verolaki valiokunta (hist.)
Verotuslv	verotuslakivaliokunta (hist.)
Verov	verovalioikunta (hist.)
Vesilv	vesilakivaliokunta (hist.)
Virkv	virkamiesasiainvaliokunta (hist.)
VJL	vahvistamatta jäänyt laki
VK	välikysymys
VN	valtioneuvoston kirjelmä valtioneuvoston jäsenen sidonnaisuuksista
VNP	valtioneuvoston päätös
VNS	valtioneuvoston selonteko
VNT	valtioneuvoston tiedonanto
vp	valtiopäivät
VPm	varapuhemies (esim. I VPm ensimmäinen varapuhemies)
VPP	valtiopäiväpäätös
Y	Y-kirjelmä, Y-jatkokirjelmä
YmV	ympäristövaliokunta
YmVL	ympäristövaliokunnan lausunto
YmVM	ympäristövaliokunnan mietintö
II LaV	Toinen lakivaliokunta (hist.)

Suomenkielisten painettujen valtiopäiväasiakirjojen saatavuus Suomen kirjastoissa

Kirjasto	Vuodet
Helsingin yliopisto, Oikeustieteellisen tiedekunnan kirjasto	1809-
Itä-Suomen yliopiston kirjasto, Joensuun kampuskirjasto	1809-
Joensuun seutukirjasto - Pohjois-Karjalan maakuntakirjasto	1907-2006
Jyväskylän yliopiston kirjasto	1809-
Kajaanin kaupunginkirjasto - Kainuun maakuntakirjasto	1900-
Kansallisarkisto	1809- 2011
Kansalliskirjasto	1809-
Kuntaliitto, kirjastotietopalvelut	1872-2004
Kuopion kaupunginkirjasto - Pohjois-Savon maakuntakirjasto	1872-2006
Lahden kaupunginkirjasto - maakuntakirjasto	1907-2006
Lapin yliopiston kirjasto	1907-
Mikkelin kaupunginkirjasto - Etelä-Savon maakuntakirjasto	1907-2006
Oulun kaupunginkirjasto - maakuntakirjasto	1907-2007
Oulun yliopiston kirjasto	1872-
Porin kaupunginkirjasto - Satakunnan maakuntakirjasto	1907-2008
Rovaniemen kaupunginkirjasto - Lapin maakuntakirjasto	1907-2006
Tampereen yliopiston kirjasto, pääkirjasto	1863/64-
Tritonia, Vaasan tiedekirjasto	1970-
1863/64- sijoitettuna Vaasan hovioikeuteen	
Turun yliopisto, Oikeustieteellinen kirjasto	1885-
Turun yliopiston kirjasto	1901-
Åbo Akademis bibliotek	1809-
Ålands lagting, biblioteket	1907-

